

виховного процесу, створення спеціальної системи психолого-педагогічної й управлінської підготовки, спрямованої на оволодіння знаннями з педагогіки і психології управління, міжособистісного спілкування, управлінської культури й управлінських технологій.

Наведені результати теоретичних досліджень не вичерпують всього комплексу проблем щодо формування готовності майбутніх інженерів до управлінської діяльності в системі вищого навчального закладу. Вони потребують подальшого наукового дослідження, зокрема вивчення можливостей включення управлінських дисциплін до складу професійно орієнтованих.

Література:

1. Балл Г.О. Психологічні аспекти гуманізації освіти: Книга для вчителя / За ред. Г.О.Балла. -Рівне, 1996. - 168 с.
2. Дяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологические проблемы готовности к деятельности. - Минск, 1976. - 174 с.
3. Карамушка Л.М. Психологія управління закладами середньої освіти: Монографія. - Київ: Ніка центр, 2000. - 332 с
4. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. - Ростов на Дону, 1996.- 157 с.
5. Кузьміна Н.В. Проблеми професійної підготовки спеціалістів в вузах // Проблеми отбора и професійної підготовки спеціалістів в вузах. Под ред. Н.В.Кузьминой. - Л., 1970. - 228 с.
6. Луговий В. Болонський процес і підготовка державно-управлінських кадрів // Вісник державної служби України. - 2005. -№1.-С. 13-19.
7. Мерлин В.С. Личность как предмет психологического исследования: Учеб. пособие. - Пермь, 1988. - 80 с.
8. Моляко В.О. Психологічна готовність до творчої праці. - К., 1989. - 48 с.
9. Платонов К.К. Структура и развитие личности. - М.: Наука, 1986. - 254 с.
10. Романовський О.Г. Підготовка майбутніх інженерів до управлінської діяльності: Монографія. - Харків: Основа, 2001. - 312 с
11. Скляр П.П. Гуманізація освіти у життєвих перспективах майбутніх інженерів. - Монографія. - Луганськ: Вид-во СНУ ім.В.Даля, 2007. - 288 с
12. Шиейнмец А.Э. Психологическая подготовка к педагогической деятельности. Монография. - Калуга, КГПУ, 1998. - 342 с.

УДК 377:5

Кечик О.О.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ – СКЛADOVA ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Реформування системи освіти в Україні на принципово нових соціально-економічних засадах зумовлює посилення уваги суспільства до підвищення загальноосвітньої, фахової, комунікативної компетенції майбутніх спеціалістів, забезпечення їхньої конкурентноспроможності.

Відповідно до положень Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті щодо стратегічних напрямів професійної підготовки особистості майбутнього вчителя можна чітко простежити тенденцію, спрямовану на підвищення ролі самостійності під час навчання у вищій педагогічній школі.

Виконання завдань, що постали перед вищою школою, вимагають пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розробки нових методів та організаційних форм взаємодії викладача і студента. Загальновідомо, що тільки ті знання, до яких студент прийшов самостійно, завдяки власному досвіду, думці та діям, стають справді міцним його здобутком.

Інноваційна освіта ставить за мету розвиток творчої особистості студентів, вироблення у них самостійного підходу до будь-якої наукової, соціальної, технічної чи життєвої проблеми, формування уміння глибоко розуміти ці проблеми, аналізувати. Широке впровадження самостійної роботи у практику вищих навчальних закладів дещо гальмується, оскільки методика її організації є нелегкою та копіткою справою. Таким чином, сучасна організація навчання у ВНЗ потребує негайної та кардинальної перебудови. Саме тому вища школа поступово переходить від передавання інформації у готовому вигляді до керівництва самостійною пізнавальною діяльністю студентів, формування у них досвіду самостійної навчальної роботи.

Студент, не підготовлений до самостійного здобуття нових знань, не зможе розвинути в собі ці якості у процесі роботи вчителем у школі. Саме тому педагогічні коледжі, які мають статус вищих навчальних закладів II рівня акредитації, покликані забезпечити не тільки високий рівень професійних знань і вмінь студентів, оволодіння ними активними методами педагогічного впливу, але й сформувати творчу особистість спеціаліста, здатного до самовдосконалення і самоосвіти, а також розвитку цих якостей у своїх майбутніх учнів.

Ґрунтовний аналіз стану організації самостійної роботи студентів у вищих закладах освіти свідчить про ряд суперечностей та проблем. Серед яких – брак єдності в розумінні сутності самостійної роботи студентів; зміст, форми та види завдань для неї обмежені і трактуються неоднозначно; завдання з різних дисциплін та їх обсяг не узгоджені, що призводить до нерівномірності завантаження або перевантаження студентів; нехтується потреба стимулювати самостійну навчальну діяльність; немає системи в розробці та застосуванні форм контролю самостійної роботи [2].

На теоретико-методологічному рівні проблема організації самостійної роботи студентів знайшла своє висвітлення в працях багатьох педагогів (А.М.Алексюка, С.І.Архангельського, Ю.К.Бабанського, В.П.Беспалька, І.Г.Гердера, Д.Дьюї, В.А.Козакова, О.Г.Мороза, П.І.Підкасистого, М.М.Солдатенка), психологів (А.В.Петровського, Г.С.Костюка, О.М.Леонтьєва, К.К.Платонова, С.Л.Рубінштейна), методистів (О.М.Біляєва, Л.М.Паламар, М.І.Пентилюк, К.М.Плиско).

Самостійна робота – це організована і контрольована самим студентом відповідно до його внутрішніх пізнавальних мотивів навчальна діяльність, що здійснюється ним у більш зручній, раціональній з його точки зору час на основі позааудиторного опосередкованого системного управління цією діяльністю викладачем [4].

Аналізуючи різні підходи до підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в школі, слід визначити етапи розвитку їхньої готовності до керівництва самостійною діяльністю школярів. Їх кілька, а саме [1]:

- становлення особистісної пізнавальної самостійності студентів педагогічного ВНЗ, що співвідноситься з початковим етапом педагогічної освіти і передбачає адаптацію вчорашніх випускників до вузівських форм навчання;
- формування науково-теоретичної основи педагогічної діяльності, коли студенти найбільш інтенсивно засвоюють теоретичні знання із спеціально-предметних і психолого-педагогічних дисциплін;
- забезпечення функціональної зрілості та широкого застосування готовності до керівництва самостійною навчальною діяльністю школярів (її розвиток збігається з періодом педагогічних практик, коли студенти оволодівають технологією реалізації особистісного підходу до організації самостійної пізнавальної діяльності учнів).

Визначаючи професійно значущі якості, які впливають на підготовку майбутніх учителів до самостійної діяльності, слід виходити з того, що самостійна робота не дає позитивних результатів, якщо не забезпечити включення кожного студента у педагогічний процес з чіткою професійною установкою і програмою професійного зростання за роками навчання у ВНЗ.

Конструювання змісту самостійної роботи слід вести у двох напрямках [1]:

- теоретичному (конкретизація тем для самостійного вивчення студентами, визначення обсягу професійно-педагогічних знань та вмінь, яких має набути студент самостійно, формулювання питань для самоконтролю, встановлення природних зв'язків теоретичних положень, що вивчаються, із шкільною практикою, форми і види цих зв'язків);

- практичному (реалізація системи завдань для самостійної пізнавальної діяльності студентів у позааудиторний час; розробка форм організації керівництва і контролю за самостійною роботою студентів).

При визначенні змісту самостійної роботи велика увага приділяється не тільки змісту тем, що вивчаються, а й характеру завдань, які пропонуються студентам у процесі самопідготовки.

Існують різні шляхи побудови завдань для самопідготовки студентів:

- репродуктивний (передбачає повторення, закріплення, відтворення, порівняння, перенесення способів діяльності);

- дослідницький (передбачає активізацію творчого начала та самостійності студентів при виконанні завдань);

- моделювання професійних ситуацій (вони вимагають активних дій студентів в обстановці професійного вибору та нестандартного вирішення запропонованих завдань).

Організуючи самостійну роботу, доцільно використовувати такі завдання, які вимагають від студентів діяти у ситуаціях професійного вибору. Це: форми, методи, засоби педагогічного впливу, які забезпечують оптимальне вирішення професійних завдань. До системи завдань ми включаємо педагогічні ситуації «студент – вчитель, група – клас», педагогічні ігри, спеціальні завдання та вправи професійної спрямованості. Кожне із таких завдань містить типову для майбутньої професійної діяльності ситуацію, відповідно до якої потрібно не тільки визначити своє ставлення до неї, а й встановити її професійну значущість, обрати оптимальні засоби педагогічного впливу та методи мотивованого її виконання.

Треба зазначити, що процес організації самостійної роботи тісно пов'язаний з використанням комп'ютерних технологій, які надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей інформаційних, контролю та самоконтролю за процесом, використання творчих завдань [3]. Але їх потрібно використовувати разом із традиційними методами і формами навчання на певних етапах засвоєння навчального матеріалу.

Таким чином, самостійна робота слугує дійовим засобом професійного розвитку майбутніх педагогів. Розвиток пізнавальних можливостей майбутніх фахівців визначається раціональною організацією самостійної роботи, в основі якої – залучення кожного студента до виконання завдань професійної спрямованості, чергування постійних і тимчасових завдань, групових, індивідуальних і колективних. Також слід зазначити, що одним з головних завдань організації самостійної роботи студентів є використання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, які б, доповнюючи один одного, становили єдину систему, яку можна адаптувати до особливостей навчального процесу в конкретному вищому навчальному закладі з метою оптимізації навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців.

Література

1. Григоренко Л. Самостійна робота як фактор підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності // Рідна школа. – 2005. – №8. – С.22-24.
2. Демченко О. Реалізація основних підходів, методів та форм організації самостійної роботи у сучасній педагогічній практиці // Рідна школа. – 2006. – №7. – С.19-21.
3. Смолкин А. Методы активного обучения. – М., 1991.

4. Фридман Л.А. О концепции управления процессом учения в психологии и педагогике // Теоретические проблемы управления познавательной деятельностью человека. – М., 1975. – С.197-215.

УДК №77.133:37.03

Кудусова А. Ш.

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ
ГУМАНИСТИЧЕСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ
НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.**

У статті з погляду історичних традицій розглядається гуманістична сутність педагогічної діяльності, обґрунтовується необхідність розвитку гуманістичної спрямованості майбутніх учителів. Обґрунтовується доцільність і окреслюються технологічні передумови реалізації відповідного педагогічного впливу у професійній підготовці вчителів початкових класів.

Постановка проблемы. Профессиональная подготовка будущих учителей начальных классов происходит в контексте общей тенденции гуманизации образования, которая основывается на воплощении идеи гуманизма в педагогическую деятельность. Для того, чтобы деятельность будущих учителей в современных условиях гуманизации образования была успешной, уже во время обучения у них должна быть сформирована ориентация на гуманистическую систему ценностей, а именно - гуманистическая направленность.

В работах А.А. Бодалева, А.Б. Орлова, В.А. Семиченко, Т.С. Яценко и др. раскрываются психологические предпосылки гуманистического педагогического общения. В работах К.А. Абульханова-Славской, А.Г. Асмолова, Л.И. Божовича, Л.С. Выготского, А.Н. Леонтьева, А.В. Петровского, С.Л. Рубинштейна по проблеме личности. Направленность с точки зрения доминирования какого-нибудь побуждения (потребности, интереса, установки и т.д.), являющегося доминирующим, анализируется во взаимосвязи с разными механизмами жизнедеятельности индивида Г.И. Щукиной, Б.А. Ядовым. Направленность сквозь призму потребностей рассматривают Л.И. Божович, А.В. Петровский, В.С. Ильин и др.

Изложение основного материала исследования. Гуманистическая направленность становится залогом гуманизации профессиональной деятельности учителей, так как реализуется через деятельность и в деятельности. Философское содержание понятия "деятельность" включает в себя цель, средство, результат и сам процесс деятельности. И если основой деятельности есть цель, то основа самой цели находится в сфере человеческих мотивов, идеалов, ценностей. Причем эти мотивы, идеалы и ценности должны быть обязательно осознаны личностью. Соответственно гуманизация деятельности учителя предусматривает идею гуманизма в качестве главного мотива, идеала, ценности специалиста в сфере образования, она должна стать его моральным ориентиром.

История развития общества в целом, развитие образования, в частности, демонстрирует важность моральных ориентиров во время принятия решений, следствия которых отражаются на условиях жизни и деятельности других людей. Недаром все чаще и чаще говорится о важности этических аспектов деятельности педагога.

Гуманизм в общефилософском понимании - это социально-ценностный комплекс идей, которые утверждают отношение к человеку как к высочайшей ценности, признают его право на свободу, счастье, развитие и творческих проявлений своих физических и духовных сил. Он составляет основу такого мировосприятия, в котором взгляды, убеждений, идеалы, которые выражают отношения человека к природе, что его окружает, социальной сфере строятся вокруг одного центра - человека [11,80].

Гуманизм рассматривается современными учеными как одна из фундаментальных